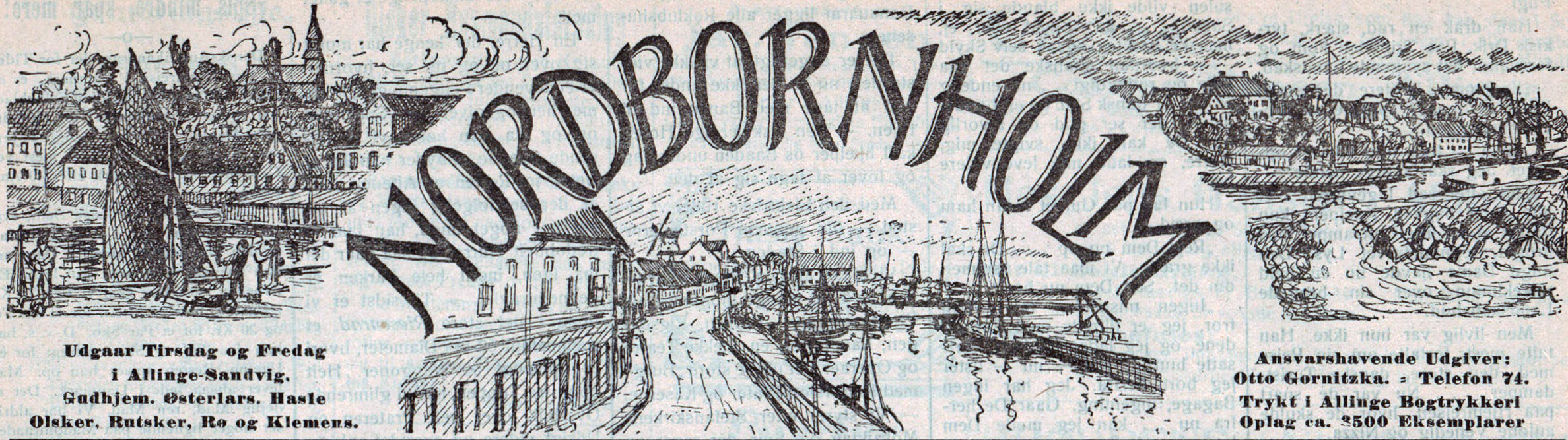

Udgaar Tirsdag og Fredag

i Allinge-Sandvig.

Gudhjem, Østerlars, Hasle

Ølsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Udgiver:

Otto Gornitzka. - Telefon 74.

Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Oplag ca. 2500 Eksemplarer

Nr. 133

Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - - - - 6 Ø.

Tirsdag den 8. Juli

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1930

Mordet ved Strandløkken

Natten mellem d. 9. og 10. Juli
1695.

Resume: Afdøde Arkelimester Niels Jørgensen i Sandvig har 1694 efterladt sig bl. a. Sønnerne Henrik og Hans Nielsen samt Datteren Lena og Anna. Henrik har levet i Kiv og Strid med Hans og de andre Brødre samt Fætterens Hans Hansen. Hans myrdes og sænkes i Havet. Lena er gift med Bornholms Provst, Poul Ancher, og Anna med Løjtnanten, Lars Gamløs, begge af Hasle - Hans Hansen er fængslet paa Hammershus og sigtes for Mordet.

Interessen paa de følgende Tingmøder samler sig om Hans Hansens Tjenestekarl Laurits Jensen, som er flygtet i en Baad sammen med Fæpogen Jørgen.

Der vidnes, at Laurits Jensen har forsøgt at løfte adskillige andre med til at myrde Henrik Nielsen.

Tjenestekarlen Ole Lauritsen fortæller i Retten, at Laurits Jensen har fortalt ham, at der stod to Mænd bag Lars, og disse skulde skaffe ham de 16 Daler. Lars havde lovet selv at slaa Henrik ihjel, blot Ole vilde hjælpe ham at slaa ham ned til Stranden bagefter og hjælpe med en Baad, saa de kunde faa ham ud i Søen.

Fredagen som Lars rømte om Lørdagen talte de sammen, og han sagde da: „Tror Du ikke, de har truet mig og Tærne Svendsen, da vi var neder i Rønne Kiøder; førend jeg vil lade mig tage fat igen, vil jeg tage en Baad og pisse min Vej, jeg vil gaa til Svend Tærne og raadslaa med ham derom.“

Efter den Forklaring begærede Ole arresten, fordi han ikke ved forrige Ting vilde ud med Sproget, og fordi han var en løs og ledig Person. Hans Undskyldning, at han frugtede, at Hans Hansen vilde slaa ham ihjel, dersom han vidnede imod ham, hjalp ham ikke.

Hans Hansens Tjenestepige, Bodil, fortalte til en anden Pige, Aida Niels Pødsels i Allinge, at Lars havde fortalt hende, hvad der var sket Mordnatten. Lars havde fortalt, at han mødte om Natten med en Baad ved Strandløkken. Hans Husbond, Hans Hansen, havde givet til Paaftud at hente Brødder. En Sten i en Strikke blev kastet ud til ham i Baaden, og han fik Bæstet om at ro saa langt ud, som han syntes, og kaste Stenen ud. Da havde han tænkt at ville se efter, hvad der sked efter Baaden og hængte i Strikken; da havde han syntes, at det var et Menneske, hvis Kjøleflige var viklet om hans Hoved og tilbundet.

Laurits Jensens Fader var Sadelmager i Rø. Han vidner, at Sønnen havde sagt: „Lad dem blot sætte mig fast. Jeg har Venner nok i Allinge og Sandvig, der vil tage mig ud igen“. Han var hjemme i Rø, Natten før han rømte og hentede 50 Daler, en Bøsse og en Økse. Bøsseløbet havde han faaet af Faderen, og siden havde Lars selv ladet det skaffe. Om Henrik Nielsen havde han udtalt, at han vel skulde have levet, om ikke Slotsvangen havde

været, og han ikke havde haft nogle Breve hos sig.

Kræmmer Esperdsatter (Datter af Esber [ell. Jesper] Kræmmer, der solgte Øl til Jens Rosføeds Soldater, da de belejrede Slottet) fra Allinge var samtidig paa Besøg hos Jens Sadelmager. Da havde hun hørt Laurits Jensens fide, at Henrik ikke var blevet dræbt, om ikke Slotsavlingen og det Brev havde været; og dersom Henrik ikke var rejst til Rønne den Dag, han siden gik til Allinge, havde han levet endnu, og havde han sagt, at den, som har begaaet denne Gerning, er ikke nu her paa Landet. (Hans Hansen var da i København).

Kræmmer Hans Jespersen (Søn af fornævnte Esber Kræmmer) af Allinge møder for Retten og bevidner med oprakt Finger efter Loven, at den fremlagte blodige Stof er den samme, som han nylig har fulgt til Henrik Nielsen.

Hans Jespersen hørte nok ikke til de ringeste Folk i Staden Allinge. Af Stifteprotokollen for 28. Febr. 1708, da Hans Jespersen var død, fremgaar det, at hans Ejendom bestod bl. a. af en stor Stuelænge paa mange „Stolperum“, flere Volsbygninger, „Herbergshuset“, „Drengeshuset“ og „Saltehuset“. Til Gaarden var der et betydeligt Jordtilliggende, og han var Ejer af en Fiskebaad, Sildegarn og Lakselunker. Endvidere ejede han en fældbærd Skindvest med 3 Dufin Solbknapper, en sort Vadmelsskjol, en rød Klædestrøje med 2 Dufin og tre Solbknapper og med smalle, ægte „Sølfgaluner“, en sort Hat med Guldguln omkring og en sort Hat uden Guln.

Han er sikkert mødt paa Tinge i sit bedste Tøj, og har da utvivlsomt gjort et imponerende Indtryk med sin guldbrammede Hat, den røde, sølvmykkede Klædestrøje og Skindvesten med de mange Solbknapper.

Jørgen Jørgensen i Sandvig, Ole Lauritsens Husbond, vidnede, at Tærne Svend havde sagt til ham, at Laurits Jensen havde tilbudt ham 50 Daler, om han vilde hjælpe ham at slaa Henrik ihjel.

Rasmus Jensen, Sandvig, sagde, at Laurits Jensen i Sommer straks efter at fælgat var havde budt ham 60 Daler for at slaa Henrik ihjel. Om Lørdagen, som han var bortkømt om Søndagen, havde han set ham gaa med en Maat mod Hammeren.

Haagen Baas i Sandvig vidner det samme ang. Tærne Svend, som synes at have været i Ledtog med Hans Hansen, med hvem han i Fællesskab ejede den Baad, som Laurits Jensen havde taget.

Stomager Hans Jensen, Allinge, sad Tirsdagen „nu sidst forleden“ udenfor Slottet ved Gærdet ved „S...lychen“ (desværre ulæseligt) og talte med en Soldat, som samme Tid førte for Amtmanden, da kom Tærne Svends Kvinde gaende ned fra Retten, og som hun kom ned til dem, satte hun og hendes Mand sig begge sammen og drak en Pot Øl. Der havde hun sagt, at hun havde faaet Betaling for den Halvpart, de ejede i den fjaatne Baad; men hun vilde ikke sige af hjem.

Hans Hansens Pige, Bodil, mente, at Laurits Jensens Bøsse endnu var at finde hos Hans Hansen i „Krubhuset“. Tillige vidnede hun, at Hans Hansen og Henrik Nielsen (der blev myrdet) altid havde været Uvenner, og at det samme var Tilfældet mellem Brødrene Hans og Henrik Nielsen.

Hans Hansens Rone Børta var tilfagt at møde i Retten; men Hans Hansen undskyldte hende, fordi hun var svag og fengeliggende. Paa Spørgsmaalet om, hvor han vidste det fra, sagde han, at det havde hans Søster Gjertrud Peder Anders (i Rø) sagt ham, da de Dagen forud besøgte ham i Arresten paa Slottet.

Hans Hansen beklager sig over, at hans Forvarer (Vidstrup) ikke er mødt; men da denne er i Kongens Grinde, er han lovlig forhindret.

Fortsættes.

Californien.

—0—

Fortsat.

Det er hver eneste Forretningsmands forfængeligste Ønske engang at blive saa rig, at han kan tillade sig enten at eje en Vinter-Villa under Californiens Sol - eller ogsaa et Helaars-Palæ herude, fjernt fra Forretninger og Wall Streets djævelbesatte Myretue.

Unægtelig lykkes det jo en Del af dem at realisere disse Forhaabninger. Californiens Villabyer er, om man saa maa sige en uafbrudt Række „Frederiksberg“-Kommuner fra San Francisco-bugten til Hollywood Navne som Pasadena, Santa Barbara, Santa Rosa - alle har de gylden Klang - skjult i duftende Orangehave - tilbagetrukket mellem slanke Palmer finder den rejsende Palæer og Landsteder, om hvis eventyrlige Lüksus der kunde skrives Bøger, som vilde faa Beretningerne fra „Tusind og een Nat“ til at blegne. I disse Palæer finder man samlet paa enkelte Hænder nogle af Europas mest kostbare Kunstsatte - paa Væggene hænger gamle Mestre, erhvervede for Millionbeløb i Dollars - Renaissance-møbler hentede over fra Italiens og Spaniens Paladser, Smykker i metertykke Panserbokse, som engang prydede Kejsere og Dronningers Skuldre . . . Rigdomme saa ufattelige, som kun Amerika kan fostre dem.

Men bag denne Rigdom ogsaa megen Ulykke og Elendighed. Ingen By i Verden rummer saa store Modsætninger som Los Angeles . . . Byen, hvis Formuer tælles i Milliarder - og hvis Elendighed ikke kendes i Europa. Det er fejlagtigt at antage, at Los Angeles hovedsagelig skylder Filmen sin Rigdom - denne omdisputerede „Kunst“ har bragt Formuer til Byen - men det er Smaabeløb i Sammenligning med Oliens Milliarder. Egnen omkring Los Angeles er meget olieholdig - og Bjergene mellem Havet og Byen hører til de rigeste Egne paa Kloden. Men den Rigdom, her findes, udnyttes og giver Arbejde og Brød til tallose Familier - medens Filmen kun giver betydelige Indtægter til faa - men Nederlag og Ulykke til utallige.

Syd for Los Angeles begynder Californiens uendelige, øde Sletter - ørkenagtige i al deres Goldhed og ubeboelige baade for Mennesker og Dyr. Men milevidt inde over disse trøstesløse Vidder kan man den Dag i Dag finde forladte Ruinbyer, hvis faldefærdige Rønner tydeligt bærer Vidnesbyrd om, at de ikke just kan rose sig af historisk Alder.

Det var da ogsaa her, man i Halvfemserne gjorde de store Guldfund, der lokkede Tusinder over Havet. Mange fandt her den Formue og den Lykke, de hagede efter - og inde i San Francisco ligger der endnu enkelte store Paladser, som i hine Dage blev opført af de Lykkens udvalgte, der havde gjort de heldige Fund. Men endnu flere drog skuffede bort - søgte som Jack London op langs Stillehavskysten mod Nord - indtil de paa Alaskas snefygdede Vidder fandt nye Guldaarer, hvor Trangen til Spænding og Spil kunde finde Udløsning.

Hernede i det sydlige Californien - næsten paa Grænsen til de ufrugtbare Ørkenstrækninger ligger Jack Londons berømte „Maanedal“ med Storfarmen „Glen Ellen“, hvor den store Digter og Forfatter levede sine lykkeligste Aar. Paa „Glen Ellen“, der ligger i ualmindelig smukke Naturomgivelser, residerer nu Fru Charmian London - og Stedet besøges til Stadhed af fanatiske London-Dyrkere, som ved Selvsyn ønsker at overbevise sig om den Lokal-Koloritet, Digteren har givet Stedet.

Kommer man endelig gennem de californiske Ørkenstrøg ned mod den mexikanske Grænse, hvor Uroligheder og Roverier hører til Dagens Orden, bør man ikke forsomme Lejligheden til at aflægge en lille Visit i San Diego - den sydligst beliggende By paa Amerikas Vestkyst. - San Diego har et rent himmelsk Klima - varme Vintre og milde Somre, og som ingen anden californisk By er den det Sted, den trætte og i økonomisk Henseende uafhængige Forretningsmand søger til. - Bugten ved San Diego kan næsten maale sig med Napoli-Golfen i storslaet, betagende Skønhed . . . og Strandgrundene langs denne Paradiskyst er da ogsaa overstrøet med Palæer og Villæer, hvis Opførelse tæles med syvcifrede Tal.

Og sytten miles syd for San Diego ligger den mexikanske Grænse, som drager en Strøm af amerikanske Turister: hernede er Forbud en „saga blott“ - og her kan Yanken faa hele sin Trang til Hasardspil tilfredsstillet - Casinoer skyder op af den frodige Jordbund som Paddehatte i September - Dansepaladser og Brandyslotte findes til Overflod - og i denne Flod af Last og utæmmet Livsnidelse glemmer Amerikaneren som Regel, at det, der i Virkeligheden drog ham til Californien: Skønheden og det vidunderlige Klima, dog til syvende og sidst er Tusinde Gange mere værd, end dette Orgie i Drifter, der er skabt af urimelige Tilstande i et urimeligt Land. C. Ø.

Det syngende Landskab

Fortælling fra Konstantinopels Natliiv ved Axel Thomsen.

—0—

Den store Turistdamper kom paa sin Middelhavstur til Konstantinopel, den skønt beliggende By ved Bosperus med de mange perlegraa Moskeer. Hen mod Aften kastede man Anker et Stykke ude i Havnen „Det gyldne Horn“, men først ved halv elleve Tiden var Landgangstrappen klar, og de smaa Baade ankomne, der skulde føre Passagererne ind til Byen. Det var en kold, mørk Aften i Maj med tunge flossede Regnskyer hængende over Byen. De fleste Passagerer foretrak at blive i Rø og Mag paa Skibet i Nat og først i Morgen tage Byen i Øjesyn.

„Uh, hvor er det koldt i Aften, og hvad kan der være at se i Byen saa sent? Vil De virkelig ind i Aften, Ingeniør?“

„Ja, vist vil jeg ind!“ svarede den Adspurgte, en høj slank Mand i 30-erne, og saa smilende paa den unge Dame, der havde hyllet sig ind i Pelsværk. „Jeg vil ud til Galata, se det berygtede Knejspe- og Forbryderliv ved Nat og sove paa et lille, skummelt Galatahotel henad Morgenstunden, naar jeg er bleven træt.“

„Hvem skal med paa den Ekspedition?“ spurgte den unge Dame og saa betuttet-forundret paa ham.

„Det skal ingen“, smilede han. „Jeg har ikke bedt nogen om Følgeskab.“

Ved Landgangsstedet paa Havnekajen forlod han den lille Turistgruppe, der syntes at ville paa Fællesekspedition. Med en Sporvogn tog han over den gamle Træbro ud til Galata. En ung tyrkisk Officer paa Bagperronen gav ham ved smaa diskrete Blink i Øjet nyttige Informationer paa elskværdigt Fransk.

Den unge Ingeniør stod af Sporvognen og gik nu ene gennem smaa, usle, daarlig oplyste Gader, der stadig blev snævrere og mørkere. Han standsede omsider ved et smalt, snavset Hus med Beværtning i Stuen og Hotel i de to Etager. Fra Beværtningen lød Skraal og Skrig. Et fedt, snavset Kvindfolk - Værtinden - tog imod ham med et rød-blisset Ansigt, vrænget om til et honning-sødt Smil. Jo, de havde Værelser, dejlige Værelser! Om det skulde være for en Time eller maaske lidt længere? Hele Natten, ja saa, ja vel! Men var Herren alene? Saa skulde hun maaske skaffe ham behageligt Selskab derop? Nej, blot han maatte se Værelset nu med det samme, saa gik han foreløbig ned i Restaurationen, forklarede han.

Værelset var i og for sig ikke uhyggeligt. Det var præget af en falmet, mysteriøs Elegance med Duft af mangleartet gammel Parfume, . . . et Haremsværelse, døbte han det straks i sine Tanker.

Nede i Knejsen var der tæt af Tobakstaage. Nogle Kinesere og et Par Negere laa og sov paa et Par haarde Vægbenke midt i Skraalet og Skriget af drikkende Mennesker: Søfolk, Alfonser, tvivlsomme Agenter, gamle Levemænd, unge Handels- og Butiksfolk fra Byen og en Del stærkt sminkede Piger med orange-lue Læber og store kulsorte buede Øjenbryn som svættede med Pensel. Oppe paa en lille Tribune skraalede et Par laskede, næsten nøgne Kvinder. En af Opvartningspigerne - alle med helt blottet, stærkt ambraparfumeret Barm - kom hen til hans Bord, hvor han sad ene.

„En tyrkisk Drik . . . hvad har De?“

„En rød eller en grøn? Jeg kan se, Herren holder mest af de røde, ikke?“

„Jo—o“, nikkede han adspredt, optaget af at betragte Tribunens sidste Fremtoning: en ung, høj, slank, blond Kvinde, hvis nøgne Krop var aldeles overmalet med skønne Landskaber i brogede Farver: grønne Lunde, Bjerge, Broer, Haver, Blomster. Det le-

vende Landskab kvadrede som en Fugl.

Han drak en rød, stærk, tyrkisk Drik. Paa Tribunen kom og forsvandt det syngende Landskab.

„Kan man invitere den unge Dame deroppe?“ spnrgte han Opvarningspigen.

„Ih ja — hvis hun ikke er optaget. Jeg skal spørge hende“.

Lidt efter sad Ingeniøren i et lille Rum bagved Knejen, kun oplyst af en lille Loftsampel med broget, regnbuefarvet Lys. Den unge Dame havde nu en hvid Silkekimino over sin brogede Landskabshud.

Men livlig var hun ikke. Han talte mest, fortalte om sin Rejse med den store, danske Turist-dampner . . . Nu var de snart paa Hjemrejsen, hvor de skulde anløbe Venedig og Nizza.

„Venedig — ih tænkt! Det er et stort Skib . . . et Luksusskib for de Rige, ikke . . .!“ snakkede hun paa daarlig Tysk.

Til sidst sagde det syngende Landskab slet ingen Ting . . . sad bare og stirrede tankefuldt paa ham. Ingen af dem morede sig, syntes det. Senere sad han igen alene i den kvalme Kneje, saa paa de berusede Mandfolk og de frække, sminkede Piger, de stadig sovende Kinesere og Negere, og kedede sig. Lidt over Kl. 2 gik han op paa Hotelværelset.

II

Han var ved at klæde sig af, da det bankede let og diskret paa Døren. Det var det syngende Landskab, som stod i Døren — nu fuldt paaklædt i ærbar og tækkelig europæisk Kvindedragt.

„Maa jeg tale et Øjeblik med Dem?“ spurgte hun frygtstomt og lukkede Døren til.

„Hvad i al Verden . . . De taler jo Dansk nu! Er De dansk?“

Hun nikkede og smilede svagt, lidt træt-bedrøvet. Uden at sige noget til Forklaring om noget, gik hun hen til Klædeskabet og lukkede det op. Bagklædningen af Skabet var løs. Hun viste ham det sorte, kolde Rum bagved.

„De skal ikke sove her i Nat! De er næsten sikker paa at blive bestjaalet. Denne Vej sniger man sig ind, naar De sover“.

Han svarede ikke.

„De har vel alle Deres Rejsepenge hos Dem, ikke sandt?“

Han nikkede. Deres Øjнемødtes.

„Hvad vil De dog her?“ fortsatte hun. „Betal og gaa! Læg Pengene til Værtinden her og list bort fra dette infame Hus, det værste i hele Galata“.

„Hvorfor gør De Dem den Ulejlighed at komme herop og give mig gode Raad?“

„Fordi De er i Fare og er min Landsmand“, svarede hun med sine store, tungsindige Øjne i hans.

„Hvorfor sagde De da ikke derinde i Kabinettet i Aftes, at de var dansk . . .“

„Det kan De dog ikke tvivle om nu“, afbrød hun. „De kan se mine Anbefalinger hjemme fra København og mit Pas hertil . . .“

„Nej, vist ej! Men hvad vil De mig . . . jeg kan mærke paa Dem, De vil mig noget mere, men tøver med at sige det.“

Hun saa paa ham, lidt sky og skræmt, syntes han.

Hun gik nærmere hen imod ham og rakte sin Haand efter hans. Idet hun havde den i sin, gik der en Sitrer over hendes Ansigt, og lavt og ligesom stak-aandet kom det:

„Tag mig med! Gør det . . . tag mig med paa Skibet hjem! Jeg er tvungen ind i alt dette . . . under lalske Løfter og Forudsætninger blev jeg lokket her til Konstantinopel og anede ikke, hvad det var, jeg skulde gaa med til! Nu er her et dansk Skib . . . endelig . . . tag mig med hjem, Herrel!“

„Hvordan? Er De lokket hertil under falske Forudsætninger, maa det vel sortere under den hvide Slavehandel, og den danske Gesandt eller Konsul her i Konstantinopel er rede til at hjælpe Dem“.

„Jeg har været paa Konsulatet og bedt om gratis Hjemrejse. Jeg ejer ingenting, skylder kun Vært-

inden, der blodsuger mig. Konsulen vilde ikke blande sig i Sagen . . . aa, Skyld eller ej, maaske har jeg ogsaa selv Skyld . . . hvordan granske det saa nøje og retfærdigt . . . nu endelig er her et dansk Skib og en Landsmand, der ser god og alvorlig ud. De kan ikke svigte mig, Herre, og lade mig leve videre her“.

Hun laa paa Gulvet foran ham og græd.

„Rejs Dem nu op . . . De skal ikke græde. Vi maa tale sammen om det. Sæt Dem nu her!“

„Ingen mistænker mig. Man tror, jeg er tilfreds med Forholdene, og jeg lader saadan“, fortsatte hun. „I Nat — nu — lister jeg bort herfra. Jeg har ingen Bagage, ingenting. Gaar De herfra nu . . . kan jeg møde Dem henne ved Sporvognen om et Kvarter. De skal ikke komme til at vente.“

Ingeniøren sad og stirrede ned paa det slidte Gulvtæppe i sit Haremsværelse med en skjult og skummel Dør i Klædeskabet. Hvorledes han skulde bære sig ad i denne Sag stod ham ikke helt klart. Han vilde ikke blive her i Nat. Han gik nu med det samme. Men hun?

„De skal jo have Pas“, sagde han pludselig.

„Det kan jeg let faa i Morgen. Blot jeg kan komme herfra nu, mens det er mørkt.“

„De vilde altsaa gerne have, at jeg skulde betale Deres Billet paa Skibet . . .“

„Nej, slet ikke! Det vilde jeg slet ikke modtage. Som skjult Passager . . . men allerhelst som Kahytjomfru! Jeg har været paa et af de største Hoteller i København og har Anbefalinger nok til at kunne paatage mig det.“

Han sad og saa ned paa Tæppet og svarede intet. Da mærkede han hendes Haand strejfe hans Haar og hørte hendes Stemme træt og bedrøvet og ganske stille: „Tag mig med hjem, Herre! Er det saa svært at hjælpe et Menneske, der er i Nød.“

„Ja“, sagde han pludselig, „det er min Pligt at søge at hjælpe Dem. Jeg gaar nu. Om et Kvarter venter jeg Dem ved Sporvognen!“

Fortsættes.

Med Kajak gennem Europa.

Fra Østersøen til Sortehavet.

Wien.

I min Dagbog noterer jeg den 9. August. —

Vejret er straalende, og da Walther kommer, sættes straks Baaden paa Vandet.

Bjergene fra Wienerwald hæver sig forude. Vi padler forbi de prægtige Borge *Greifenstein* og *Kreutzenstein*, hver paa sin Side af Donau, drejer saa af mod Syd og glider forbi det gamle Stift *Klosterneuborg*. Det stejle *Leopoldberg* og det overfor liggende *Bisamberg* snævrer Floden ind — smaa Byer ligger til hver Side.

Vort første Indtryk af Wien er unægtelig skuffende, vi ser intet andet end lange, stensatte Kajer, store Silopakhuse, Kullagre, Tømerstabler, Kraner og Jernbanevogne. Vi glider under den ene Bro efter den anden, forgæves spejdende efter Roklubs- og Baaehuse, hvor vi kan lægge til; men intet viser sig. — De store Varelagre, hvor Pramme losses og lader, forsvinder. Bredderne bliver igen bevoksede med Skov. Det er paa høje Tid at komme i Land.

Vi lægger ind til Bredden lige nedenfor et Sommerhotel, og her erfarer vi, at vi er ca. 10 km forbi Wien. — Millionbyen ligger langt tilbage trukket fra den regulerede Donau-Kanal, som vi har benyttet; for at komme ind i Staden, maa man gennem Sluserne ved *Nuss-*

dorf; og overfor ved den gamle Donauarm ligger alle Roklubshusene.

Det er ærgerligt, at vi ikke vidste det; nu er der ikke andet for end at tage med Banen ind til Byen. — Den elskværdige Hotelkarl hjælper os Baaden under Tag og lover at tage sig af den.

Med den Elektriske ruller vi afsted — ind gennem Forstæderne — og ind i Staden.

Vi staar af paa Ringboulevarden med de mange monumentale Pragtbygninger: Børsen, Rigsdagen, Raadhuset, en Række Theatre og Operaer, det uhyre store „Burg“ med Kejserslot, Teater og Kaserne. — Vi styrer efter Stefanskirkens Mosaiktag og -Spir, der rager op midt i den gamle Bydel. Paa Pladsen udfor ses Wiens ældgamle Vartegn, *der Stock im Eisen*, en tæt sømbeslaaet Træstump, paa Jernringen staar Aarstallet 1575. Vi gaar gennem Hovedfærdselsaaren *Graben* og *Kärntnerstrasse* forbi den herlige *Maria Theresienplatz* med det mægtige Mindesmærke af Keiserinden og tager saa videre med Sporvognen ud til Bogtrykkerherberget i Storckgasse.

Sang og Latter slaar os i Møde, da vi træder indenfor. Geseller, klædte i rene, hvide Skjorter og Drejlsbenklæder, synger eller spiller paa Mandolin og Banjo, en Del sidder om det lange Bord og smører Klemmer til Aftensmaden, andre skriver Postkort. Vi skimter enkelte kendte Ansigter, Kollegaer, som vi har truffet i andre Byer. Servus! Servus!

Da Herberget udelukkende er for Bogtrykkere, gaar Walther for at finde Logi et andet Sted. — Herbergsbestyreren, der er Faktor paa et af de største Trykkerier, kommer hjem; jeg faar mine Dagpenge udbetalt og Forplejningskort, Frokost og Middag, til fem Dage. Saa stiller jeg til varmt Bad og faar udleveret Skjorte og Benklæder ligesom de andre.

Kl. er 8; men ingen tænker paa at gaa i Seng. Vi faar „Fatter“ til at laane os Portnøglen, og saa myldrer vi alle af Sted mod *Prateren*, Wiens kendte Forlystelsespark.

Ingen af os har klædt sig om, alle er vi i hvidt Tøj med opsmægede Ærmer og nedringede til midt paa Maven. — Vi laver en farlig Halløj, Folk vender sig og ser efter os — de tror vist, vi er undsluppen fra en eller anden Galeanstalt. — Først gaar vi Arm i Arm, spærrende hele Gaden; men saa kommer en Panser og truer med at tage hele Banden med paa Stationen — hurtigt gør vi højre om og marcherer afsted i en lang Række.

En god Time efter naar vi *Prateren*; det er nu helt mørkt, og alle de forskellige Forlystelses-Etablissementer ligger i straalende, elektrisk Belysning. — Vi stormer ned gennem Boderne og ser paa alt Gøglet; det er en ren Dyrehavebakke med Karruseller, Salon-skydning, Slangetæmmere, Fakirer, Manden med to Hoveder, Verdens sværeste Kvinde osv. osv. — Saa naar vi ned i den mere centrale Del af Parken, hvor vi bemægtiger os en hel Vognrække i Rutschebanen, farer fra høje Tinder med Sus ned i mørke, dybe Grotter.

Vi er kommet til Wien for at lære Byen og de glade Wienerere at kende; men ingen er vel mere kaade og overgivne end os selv, og jeg tror næppe, der har været mere Tummel og Halløj med Radiobilerne, end da vi fik dem alle besat. — Overalt søger vi at komme ind gratis eller for halv Pris ligesom Børn og Soldater; men dog varer det ikke længe,

før alle vore Smaapenge er gaaet med.

En Herre, der længe har moret sig over os og nu ser, hvordan vi endevender Pengepungen, kommer hen og giver sig i Snak med os, og da han hører, vi er rejssende Svende, tilbyder han flot at betale for Resten af Aftenen. Det er der selvfølgelig ingen af os, der har noget imod, han faar et tredobbelt Hurra, og saa gaar det løs igen, indtil hele Parken er gennemtravlet. — Til sidst er vi oppe i det store *Riesenrad*, et Kæmpehjul 62 m i Diameter, hvori er ophængt 30 Waggoner. Helt oppe fra Toppen har vi glimrende Overblik over hele *Prateren* og Udsigt videre ud over det oplyste Wien.

Vi slutter af i en Restauration, hvor vi inviteres til at drikke væk af det skummende Øl. — Stemningen bliver endnu mere løftet; det er bestemt en dyr Omgang for vor Vært; men han forsikrer, at han selv længe ikke har haft saa morsom en Aften.

Den wienske Gæstfrihed er stor, skønt man godt mærker, at Byen gennemgaar en alvorlig, økonomisk Krise. — Vi drikker hver Morgen Kaffe paa en Café, og i en Restauration kan vi selv efter Spisekortet udvælge, hvad vi vil have til Middag. De flinke Opvartere vimser rundt: „Habe die Ehre! Habe die Ehre!“

Paa Bogtrykkerherberget er der Radio og anden Underholdning, den fremlagte Fremdebog indeholder Navne paa alle dem, der i Aarenes Løb har boet der. Jeg finder deri mange danske Navne, flotte, farvelagte Skitser af moderne Satsteknik, smaa Randtegninger, Vers og korte Beskrivelser giver Udtryk for Begejstring og Tak for god Behandling.

6 Dage varede Opholdet i Millionbyen; af og til træffer jeg sammen med min Rejsekammerat; dog som oftest farter jeg rundt med Kollegerne.

Meget er der at se i Wien — Virtuosers og Kunstneres By — Stats- og Privatgalleriet gemmer uhyre Skatte, Museerne rummer Kunstsamlinger af alle Arter — pragtfulde er Bygningerne indenfor den gamle Bydel, stilfulde Parker og Boulevarder. — Men sikkert ingen By har lidt saa meget under Verdenskrigens Følger som Wien. Fra at være Hovedstaden i et stort Rige paa 55 Millioner, er den sunket ned til at være Regeringssæde for en Fristat paa kun 6 Millioner. Fortvivlede var Forholdene i flere Aar efter Krig, og endnu er Wienerne ikke blevet rigtig dem selv.

Ingen af os finder derfor det, vi havde ventet os af Wien; maaske kommer det for en stor Del af, at vi ikke kan tillade os at deltage i Restaurationslivet, gaa paa Theatre og i Operaer; men maa nøjes med at betragte Herlighederne udefra. Afstandene i Storbymen er kolossale; mine Fødder er helt ødelagte af at trave gennem Virvar'et af Gyder og Gader paa Jagt efter Viatikum i Bogtrykkerierne; jeg er led af at se paa de lange, ensformige Husekarreer, Mylderet i den store Myretue — Storstadslivet gaar mig paa Nerverne; jeg for mit Vedkommende længes efter min Kajak, efter at komme bort fra Stenbyen — ud i den frie Natur.

C. A.

Spis mindre, spar mere!

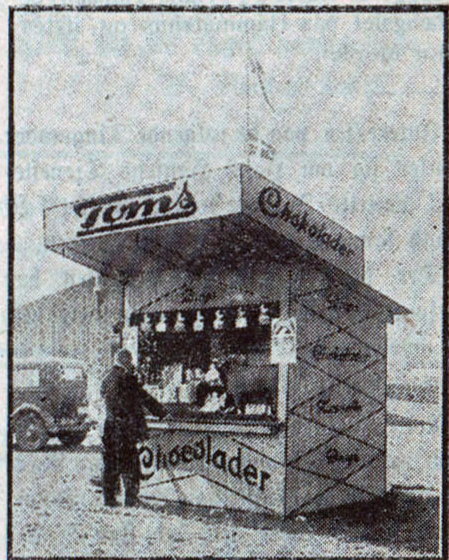
—O—

Dansk-Amerikanerne, der for Tiden er paa Rundrejse i Danmark, er nu naaet til Kolding. „Kolding Folkeblad“ har spurgt „Præsidenten“ for Foreningen „Dania“ i Chicago, George P. Jensen, hvad det undrer ham mest ved Gensynet med Danmark efter 40 Aars Fravær.

— Det skal jeg kort sige Dem, svarer Hr. Jensen. Jeg kan ikke forstaa, at den almindelige Mand i Danmark kan leve saa godt, som han lever. En Arbejder, der faar skal vi sige 70 Kr. i Ugeløn, betaler 70 Kr. for et Sæt Tøj og 20 Kr. for et Par Sko. D. v. s. han kan faa Tøj og Sko omtrent for en Ugeløn. Resten spiser han op. Man lever altsaa fedt i Danmark. Det er dejlig Mad, ren Mad. Vi har aldrig set noget lignende paa Madomraadet. I Amerika sparer vi paa den Post. Vi holder os slanke og fuldt arbejdsdygtige. Vi tjener mere og bruger mindre. Det er hele vor Hemmelighed. En Arbejder i Amerika kan faa Tøj og Sko for en halv Uges Løn. Men endda bruger han ikke nær det til Mad, som jeg nu har set, danske Arbejdere gør det. Paa Turen her — Danmarksrejsen koster 3000 Kr., og Sejlturen Danmark rundt 700 Kr. — er der mange alm. ret unge Arbejdere med. De har sparet Pengene sammen paa faa Aar og har dog intet Savn følt.

Mit Raad efter vor Erfaring er: Spis mindre, spar mere — og vær saa glad for, at de derhjemme har det dejligste Land i Verden at leve i!

Fra det store Dyrskue.

Ovenstaaende Billede er af en af de Propaganda-Boder, som den landskendte Chokoladefabrik TOM havde indrettet paa Jubilæumsdyrskuet i København til Indramning af TOM-Chokolader.

Fra Dag til Dag.

—O—

En Tandlæge

kommer hertil i Slutningen af Juli for at undersøge Muligheden af at oprette en Tandklinik her samt ambulante Kliniker i Hasle, Gudhjem og Svaneke.

Gaar det i Orden, vil et dybtfølt Savn være afhjulpet, og Kommunen bliver forhaabentlig en god Skatteborger rigere.

Frk. Beth Kullmann,

Sangerinden fra Gudhjem, er engageret til Det kgl. Teaters Opera til Oktober.

Søndagen

bragte en Mængde Mennesker til Hammeren. Jernbanen havde en stor Dag, og Bilerne suste gennem Gaderne til langt hen paa Morgenstunden. Udover at en Chauffør kørte et Selskab i Grøften ved Blykobbe skete der heldigvis ingen Ulykker. Han var falden i Søvn ved Rattet af Udmattelse efter Dagens Anstrengelser.

Børnehjælpsdagen

har i Aar givet et Udbytte af 251,459 Kroner.

Kartoffelsygen

plejer at vise sig i Begyndelsen af Juli paa de tidlige Sorter. Husk derfor at sprøjte med 2 pCt. Bordeauxvædske.

Store Grøshoppesværme

hjem søger for Tiden Østrig og spærre Jernbanetrafiken.

Rønne Kommune

laaner Fabrikken „Soholm“ 35000 Kr. De arbejdsløse fik 200 Kr. til Skovtur.

Grindringsliste.

Allinge-Sandvig.

Afhødsforeningen: Fr. Rætmager
Andr. Pederfen.
Aldersrentendv.: Fr. Murer Edd.
Holm.
Blaa Kors: Fr. Murer Edd. Holm.
Borgmesterkontoret 2—4 Eftm.
Brandinspektør: Smedem. Carl Peter-
fen.
Bornholms Brandforsikringsklub
Sognekomm. Alfred Larsen.
Dampstibsejebitionen, aaben ved Sti-
benes Antomft og Afgang Tirsdag
og Fredag Eftm., Mandag
og Torsdag Form.
Folketogjamlingen (Borgestolen 1. Sal
Vejestuen Sognedage fra 5—9 Eftm.
Ublaar Mandag og Fredag 7—8,
samt Tirsdag 3—4.
Folkeregistret: Kommunekontoret,
Good Templar Ord.: Fr. Carl Lind-
gren.
Hjælpekassen. Form. Fr. Petra Møller.
Kasjerer Fru Alfr. Petersen.
Jernbanest. Værehuset aaben for Gods
8,30—12 og 2,30—6.
Kæmmerkontoret 10—12 og 2—3.
Lørdag tillige 6—8
Kirkeværger 3—4.
Laane- & Diskontobanken 2—4 Eftm.
Postkontoret. Allinge Sognedage 9—12
og 2—6. Sandvig 9—12 og 3—6.
Politik. E. A. Larsen, Allinge. E. P.
Mouritser, Sandvig. Kontor Strand-
vejen.
Sparekassen 9—12 og 2—4
Stempelfilial i Sparekassen 9—12 og 2 4
Branddirektøren do.
Statsanstalten for Livsforsikring ved
Stationen. Kofoed. Kontortid: 9—12
Fr.
Sygehuslægen 8—9 og 2—3.
Sygehuset. Besøgstid 11—12 og 4—5.
Sygekassen. Fr. Bager P. Holm.
Kasjerer Herm. Mortensen.
Telegrafstationen 9—12 og 2—6
Toldkammeret 8—12 Form. 2—5 Eftm.
Turistforeningen Østersøbadet „Born-
holm“. Fr. Kærner Mortensen.

Hjertelig Tak

for udvist Opmærksomhed ved
vort Bryllup.

Grethe og Thorvald Staffensen.

Allinge-Sandvig Haand- værker- og Industriforening

afholder sin ordinære Generalfor-
samling Tirsdag d. 15. Juli Kl. 8
paa Teknisk Skole med sædvanlig
Dagsorden.

Bestyrelsen.

Slagtet Fjerkræ

leveres efter Bestilling.
Frits Hansen. — Tlf. Allinge 148.

Fine Pelskaniner

sælges billigt.
A. Løfholm, Klemensker.

Chaiselongue

sælges billigt
Messen. Allinge.

Allinge-Sandvig.

Det bekendtgøres herved, at en
ny „Vedtægt for Ligning af per-
sonlig Kommuneskat samt Op-
krævning af samme og af Skatter
og Afgifter af fast Ejendom i
Allinge-Sandvig Kommune“ og en
ny „Sundhedsvedtægt for Allinge-
Sandvig Kommune“ er stadfæstede
af Ministeriet. Eksemplarer af
ovennævnte Skattevedtægt — der
er traadt i Kraft — udleveres gra-
tis paa Borgmesterkontoret. Ek-
semplarer af Sundhedsvedtægten —
der træder i Kraft den 27. Juli
1930 — kan købes paa Borg-
mesterkontoret til en Pris af 25
Øre pr. Stk.

Allinge-Sandvig Byraad, d. 28.
Juni 1930.

M. Bloch.

Flink Pige

kan faa Plads straks eller 1. Aug.
Fru Planck, Allinge.

Olsker Husmandsförening

Markvandring med Konsulent
Nielsen som Leder foretages Onsdag
den 9. Juli. Mødested ved
Julius Møllers Kl. 3. Afslutning
i Forsamlingshuset. — Konsulent
Jensen kommer tilstede.

Sommerudflugt pr. Bil til Nexø
og Bolsterbjerg Lørdag d. 26. Juli
med Mødested ved Forsamlingshu-
set Kl. 12,30. Nærmere ved Besty-
relsen, hvor Deltagere kan tegne
sig senest Fredag d. 18. Juli.

De Medlemmer (ogsaa ikke Med-
lemmer) som ønsker deres Kar-
tofler sprøjtede, bedes henvende
sig til Anthon Haagensen ell. Char-
les Kjeller.

Bestyrelsen.

En Karl

der kan køre Fæste, søges paa
Svartingegaard.

Samme Sted er en Springtyr til
Salg.

Hver Onsdag og Søndag
mødes vi paa

Turisthotellet.

Koncert — Dansant.

Nic. Koefoed,

Skræder- og Herrekviperingsfor-
retning, leverer gode Varer til bil-
lige Priser. Tlf. Klemens n. 44 x.

Senge og Madrasser.

Feltseng m. 18 Fjerdre 10,00
do. 36 — 15,75
Hessiansmadrasser
pr. Sæt 7,50 og 9,25
Stribede Stout do. 13,50
Barnesenge i stort Udvalg
fra 9,50

Vattæpper, Uldtæpper
til billige Priser.

Magasindu Nord

ved Victor Planck, Allinge.

Leverandør til Vare- og
Landbrugslosteriet.

Math. Kofoed, Vesterg. All.

anbefaler sig med alt Snedker-
arbejde. Saavel nyt som Repa-
ration udføres solidt og billigt.

Lukket 5 Pers. Bil

udlejes. Tlf. All. 8y kan benyttes.
Villy Jensen, Tein.

Hasle fotografiske Atelier — BERGHAGEN —

Optagelse paa Atelieret indtil
Kl. 9 Aften — ogsaa Søndag!
Hurtig Ekspedition. Billige Priser.
(Forudbestil Tid — Tlf. Hasle 66).

Biler

udlejes. 4—5 og 12—14 Pers. nye
Vogne. Billige Priser.

Lastkørsel udføres.
E. Hansen, Tein. — Tlf. Rø 57 x.

7 Pers. Turistbil

udlejes
E. Ipsen, Havebo, Allinge
Tlf. 147.

Onsdag den 25de Juni

aabnede Undertegnede

en Fiskeforretning
i fhv. Skræder Wesths' Ejendom
og anb. fersk, røget og salt Sild.
Rødspætter, Aal, Laks m. m. bedes
saa vidt muligt bestilt Dagen før.
Chr. Jørgensen.
Tlf. Allinge 28.

30 Stakke Kløverhø

er til Salg eller Bytte med Løde-
kvier.

V. Sørensen, „Borre“.

Overretssagfører

Jac. Jensen.

Inkassationer, Ejendomsandler. Doku-
mentskrivning, Dødsbehandling m. v.

Kontor i Allinge:

(Bogtrykker Gornitzkas Ejendom).
Træffes personlig hver Fredag Form.

Aktieselskabet

Hasle Bank

modtager Indskud paa Ind-
aansbog og Folio, Termins-
ydelse til Kreditforeninger,
ordner Kreditlaan m. m.

Lysttur

til Christiansø

med s/s HAMMERSHUS
Onsdag & Fredag.

Fra Allinge 9³⁰, fra Gudhjem 10³⁰
Retur fra Christiansø 14³⁰.

Pris 4 Kr.

Lystturen Christiansø har Togforbin-
delse med alle bornholmske Jernbane-
stationer, hvor gennemgaaende Billetter
faas for Skib og Bane Tur-Retur 5 Kr.

SIMRISHAMN.

Afgang fra Allinge Kl. 9
Mandag, Tirsdag, Torsdag, Lørdag.

Retur fra Simrishamn 16⁴⁵.

Afg. Søndag fra Allinge Kl. 8 og 19.
Retur fra Simrishamn 11 og 22³⁰.

Billetter faas i Dampskibsselskabet
Østersøens Kontor, Tlf. Allinge 75, eller
Turistbureauet Sandvig, Tlf. 100.

Pris Tur-Retur: 1 Dag 5 Kr.,
2 Dage 6 Kr., 30 Dage 8 Kr.

Al Bærplukning

og Jagt er forbudt paa Hedebo
Olsker og Gunnar Dam's Ejendom
i Klemensker.

Koncert - Dansant

Strandslot

Tirsdag, Torsdag Lørdag.

H. Reiner.

Blanchs Hotel

Søndag, Onsdag, Fredag.

M. Koch.

Elegante Visitkort

50 Stk. med Navn 2 Kr.

Allinge Bogtrykkeri.

Gaa ikke over Aaen efter Vand

Køb Deres Forbrug af
Sodavand fra

Mineralvandsfabriken
BORNHOLM

Sandvig Telefon 25

Flaskerensningen foregaar un-
der lagttagelsen af de stren-
geste Krav til Renlighed og Hy-
giejne.

Ved Fabrikationen anvendes
kun de allerfineste Raastoffer.

Produktet staar fuldt ud paa
Højde med de oversøiske Fa-
brikkers.

Forretningskonvolutter

sælges med Firma for kun 8 Kr.
pr. Mille.

Allinge Bogtrykkeri.

Anton Sonnes Ligkisteforretng.

fortsættes uforandret.

Ligteøj og Ligsenge paa Lager.
Ordning af Begravelser.

H. Th. Mortensen.

Maskinsnedkeri, Allinge.
Tlf. 47.

Urglas.

De nye Urglas, som ikke kan slaas i Styk-
ker, har jeg paa Lager i alle gangbare
Størrelser og sættes i paa faa Minutter.

Conrad Hansen, Allinge

Tlf. 140

Guld-, Sølv-, Pløt-, Tin- og Nikkelvarer.

Tlf. 140

Stort Udvalg.

Gode Varer.

Priserne billige.

Hos Jens Hansen i Allinge

er det det rigtige Sted at købe sin Beklædning. — Der er
stort Udvalg og billige Priser.

Alt til Beklædning.

saavel færdige til Brug straks — som Metermaal af alle
Slags, baade til voksne og Børn.

Særlig anbefales:

Klædninger, imprægnerede Sommerfrakker, Arbejdstøj samt
Ride- og Fiskerbenklæder, Hatte og Huer m. m. m.

BRØDRENE ANKER, HASLE

JERNSTØBERI & MASKINFABRIK.

Ajlepumpe - Vandpumpe - Varmtvands-Anlæg.

Nye selvaflæggende

Staal-Hesteriver

8 Fod med 30 x 2 Tænder af meget solid Kvalitet sælges
fra Lager paa særdeles gode Vilkaar. Stor Rabat pr. Kontant.

De almindelige Reservedele til

Deerings Høstmaskiner

er paa Lager — eller skaffes meget hurtigt.

Nordlandets Handelshus.

Meget fine, tørre Gulvbrædder

Fyr eller Gran efter Ønske. Alle Længder dansk Maal sælges
paa særdeles billige Vilkaar.

Billige, svære Brædder til Staldbrug og rigtig gode, fuldkantede Udskudsbrædder

sælges til de nye, billige Priser

Nordlandets Handelshus.

Den rigtige Tagtjære,

som gør fuld Nytte er P. Rønning & Gjerløffs

Linoleumstjære,

som sælges i store og smaa Tønder samt i Spande. — Alle Slags
finsk Tagtjære, Linoleum, Træfarver til udvendig
Brug samt Oliemaling sælges til smaa Priser.

Nordlandets Handelshus.

Slakteriets Udsalg, Allinge.

Friske Varer Onsdag og Fredag.
Fersk Flæsk, Karbonade, Mørbrad.
Medisterpølse, Fars.
Bayerske Pølser, Knækpølser
Køgt Skinke,
hjemmesmeltet Fedt.
Forskelligt Paalæg.

Dian Sørensen, Tlf. 38

Ny lukket Bil

udlejes.
L. P. Olsen, ved T. Jn St.
Tlf. All. 59 kan foreløbig benyttes.

Allinge Teglværk

anbefales.

Mursten, Teglsten, Drænrør.

Tlf. 127.

Prima Kvaliteter

alle Modifarver

HATTE

Stort
Udvalg
Billige
Priser.

NORLANDETS
HANDELSHUS
ALLINGE

Stort Udvalg af prima Kvalitet STRØMPER

Uld
Silke
og
Bomuld
Bedst og
billigst

NORLANDETS
HANDELSHUS
ALLINGE

Al Last- og Kreaturkørsel

samt Svinekørsel hver Torsdag
Formiddag. Bestillinger modtages.
En 14 og en 4—5 Pers. Bil udlejes
Tlf. All. 117 y. A. Engell, Tein.

Køb danske Varer
og De gavner det
danske Landbrug (g
Industri og skaffer

Arbejde til Landets mange arbejds-
løse.

Allinge Skæveri

Optændningsbrænde altid paa
Lager, billige Priser.

Tlf. 29. Geert Hansen.

Den kinesiske Mur.

I det andet Aarhundrede før Kristi Fødsel anlagde Kinas mægtige Hersker, Tsiang Sji Hoang Ti, den berømte kinesiske Mur fra det gule Hav til Minchou i Kansu — fem Hundrede danske Mil over Bjerge og Dale. Muren, der er opført af Jord og Sten, blev paabegyndt Aar 219 før Christus og var færdig Aar 204. — Den var saaledes fire Hundrede femten Aar under Opførelse og ifølge Historien var 300,000 Krigere foruden Krigsfanger og Slaver beskæftiget ved Arbejdet.

Til Opførelsen af den kinesiske Mur knytter der sig en Del Legender. Saaledes fortæller Sagnet om en magisk, hvid Hest, der klatrede op over Bjergene og paa den Maade viste Bygmestre og Arbejdere den Linie, Muren skulde følge. Ofte blev Hesten borte for dem i Regntykning og Snestorm, men naar Solen atter brød frem, saa de den hvide Hest paa en Bjergtop langt borte, og derpaa maatte da Arbejderne styre deres brydsomme Vej, tungt belæssede.

Et andet Sagn fortæller, at en barmhjertig Gud ynkedes over at se alle de mange Grave, som efterhaanden kendetegnede Murens Fremskriden. Han gav da Arbejderne „en magisk Snor“, som de skulde sno om deres Haandled, hvorved de fik overmenneskelige Kræfter og kunde taale det strenge Arbejde. Da Tsiang Sji Hoang Ti erfarede dette, bemægtigede han sig Snoren og lavede deraf en Snært til sin Pisk, som derved blev til en Tryllepisk. — Naar Tsin slog med denne Pisk, kunde han faa Bjergene til at flytte sig og Floderne Vande til at dele sig.

Paa anden Maade mente Kineserne ikke, at det kunde være lykkedes at trænge fram i Nordkinas Bjergegne.

Muren, Tsin Sji Hoang Ti byggede, faldt Tid efter anden sammen — med Undtagelse af Jordvoldene — og de Dynastier, som herskede over Nordkina i Aarene fra 386 efter Christi Fødsel til 577, byggede da gennem hele dette Tidsrum en ny Mur af Sten paa samme Sted. — Muren blev under de skiftende Dynastier holdt vedlige, indtil Dynastiet Ming, fra Aaret 1368 til 1644, fuldførte den kinesiske Mur med Anvendelse af Kampesten og Mursten.

Man faar et Begreb om dette kæmpemæssige Værk, naar vi fortæller, at Muren (vi anfører Gennemsnitsmaal) er 25 Fod tyk forneden og 15 foroven, og at Højden varierer fra 15 til 30 Fod. Foroven findes Brystværn, ligesom der med visse Mellemrum er opkastet Signalhøje, ialt 10,000, og bygget Taarne af forskellig Størrelse og Udseende, alle beregnede til Forsvarsbrug. Under Dynastiet Ming blev der opført over 20,000 Taarne, der fremtræder som en Kæde af smaa Fæstninger langs hele Muren.

Murens Udstrækning andrager som for nævnt ca. 500 Mil, naar Bugter og Sløjfer regnes med. Det vil sige en Længde som fra Skagen til Vesuv.

Hvis det kunde tænkes, at et menneskeligt Væsen stod paa Maanen og betragtede vor Jord, vilde han kunde faa Øje paa den Linie, som den kinesiske Mur spænder over.

Naar man foretager en Rejse langs den kinesiske Mur, paa Muldyr eller Kamelryg ind over Bjergene, maa man give de Historikere Ret, der har kaldt Muren et Underværk. — Trods det, at den mange Steder henligger i Ruiner, eller maaske snarere paa Grund heraf, virker den med hele Fortidens Vælde. Jo højere man kommer op i Landet, desto vildere bliver Landskabet, og Befolkningen forefindes kun, hvor Jorden er til at dyrke. Naar man ser Muren følge Bjergene, forstaar man Kineser-Almuens Tro paa Legenden om den

hvide Hest. Her er virkelig baaret Byrder og arbejdet i Ansigtets Sved, som kun Slaver og Fanger i gamle Dage maatte arbejde.

I Nærheden af Shahukau ligger, ikke langt fra Muren, en af de berømte Mings Grave, der maa betegnes som en af de største og kostbareste Kongegrave i Verden. Her hviler Yung Loh, Grundlæggeren af Peking som Kinas Hovedstad, i sin juvelbesatte Kiste under en pragtfuld Hvelving. Graven er vurderet til rundt regnet 10 Millioner Kroner. — Ikke saa forfærdelig mange Skridt derfra vil man op ad selve Muren kunne finde en Række simple Grave over Kristne, som fandt deres Død under Boxeropstanden i Aaret 1900.

Medens den kinesiske Mur i gamle Dage laa som en ubrudt Kæde, fører der nu her og der et Pas igennem. — Et af de mest kendte er Nankow-Passet, der i vore Dage er den almindelige Karavanevej til Mongoliet. Forøvrigt er der en Mængde Porte i Muren, men disse Porte holdes endnu, af Hensyn til de bagved liggende Byers Sikkerhed, lukkede om Natten. Som militært Værn har Muren dog forlængst tabt sin Betydning, og det er kun en lille Skare Soldater, der opretholder Vagtjenesten i de største Taarne og naturligvis kun ved beboede Egne.

Som før omtalt er Landet langs den kinesiske Mur kun beboet paa de Steder, hvor Jorden egner sig til at dyrkes. Her finder man et primitivt og nøjsomt Folk, som synes at befinde sig paa Middelalderens Udviklingsstrin. Om Sommeren løber Børnene nøgne omkring, eller man ser dem bade sig som Graaspurve i det tykke, gule Jordstøv, og de voksne er kun iført de alernødvendigste Klædningsstykker. — Børnene nærmer sig uden Frygt den fremmede Rejsende og overrækker ham vilde Roser og Klematis, og den fattige Kineserindes vanemæssige Hilsen lyder saaledes:

„Herre, har Du laaet Ris at spise i Dag?“

Selv om disse Kinesere lever i den største Nøjsomhed, er de villige at dele deres Ris med den Fremmede.

Giver man sig i Samtale med Kineserne inde i Landet, opdager man snart, at de endnu tror paa „Kejseren af Kinesiens Land, som er en grumme mægtig Mand“. Revolutionens Ide er ikke naaet ind til deres Tankeliv, en „Præsident ved de ikke hvad er. Selv om de maaske nok har hørt, at Kejseren er sat ud af Spillet, saa tænker de sig kun denne Tilstand som noget forbigaaende. De føler sig som gammeldags Agerdyrkere og vil ikke blande sig i Politik. Det har vi ikke Forstand paa, siger de. Og saa dyrker de deres smaa Jordlodder paa den Maade, at Manden spænder sig selv for Ploven, som er gjort af Træ. Ovenpaa Regnskylleplanter han sin Ris i den dyndede Jord — og venter siden taalmodigt paa, at Solen skal faa hans Middagsmad til at vokse.

I religiøs Henseende lever denne Indlandskineser sit filosoferende, indadvendte Liv, tilbedende sine Guder, af hvilke „Murens Gud“ er den højeste. For alle disse Guder, som i Kineserens Øjne har hvert sit Omraade at passe, d. v. s. at beskytte eller virke straffende paa, nærer Folket en nedarvet Respekt, der giver sig Udslag i, at de henvender sig til dem, hver Gang, de har noget paa Hjerte. Til dette Formaal findes der langs Muren en Mængde Altære, af hvilke de fleste er stærkt medtagne af Ælde. De passer for saa vidt ypperligt ind i hele det tusindaarige Billede af den gamle Mur.

Paa lange Strækninger kan man ride i dagevis uden at støde paa andre levende Væsener end Himlens Fugle, der trækker i store Skarer fra Nord til Syd.

Heroppe i Nordkina faar man et

slaaende Begreb om det mægtige Riges Storhed. Fire Hundrede Millioner Mennesker rummet det, men heroppe kan man rejse som i en Ørken. En dyb dyb Kontrast til den forfærdelige Sammenstuvning af Mennesker i de kinesiske Storbyers Fattigkvarter.

I det vilde og øde Bjergland faar den gamle kinesiske Mur Lov til at skotte sig selv, d. v. s. til at forfalde i Stilhed. Sten efter Sten løsner sig og ruller ned i Dalen — det gaar adskilligt lettere og hurtigere, end da Slaverne for to Tusind Aar siden slæbte dem op.

I en Fremmeds Øjne er Muren vel kun et Fortidsminde, og endnu i vore Dage opfatter mangen Europæer saavel den her omtalte Mur som de kinesiske Bymure som Symboler paa, at Kineserne „lukkede sig inde“, bl. a. for at forhindre Fremmede i at lære af den gamle kinesiske Kultur. Men i Folkebevidstheden i det gule Rige betyder Muren noget andet og mere. Selv om den kinesiske Mur har tabt sin Betydning i militær Henseende, hvad talrige fremmede Indfald i Riget Gang paa Gang har belært Kineserne om, saa lever der dog dybt i Kinesernes Sind en fra Fædrene nedarvet Tro paa Murens skjulte Kræfter. For hans Bevidsthed ligger Muren deroppe i Nordkinas Bjergland som en uhyre slumrende Drage, der i det store Øjeblik vil være i Stand til at holde det Onde borte fra ham og hans Hus.

Bornholms Spare- og Laanekasses Afdeling i Allinge.

Kontortid 9—12 og 2—4.
Renten af Indskud er paa 3 Mdrs. Opsigelse 4,5 pCt. p. a.
Alm. Sparekassetilkaar 4 -
Folio 2 -
i Forsørgelsesafdelingen 3,6 -
hvortil Præmie, hidtil 2,4 -

Huggede og polerede
Gravmonumenter
i Bornholms smukkeste Sten til Polering.
Er altid paa Lager til rimelige Priser.
Forlang Tilbud.
Se min Monument-Udstilling,
Havnegade, Allinge.
Borrelyngens Granitværk.
V. Sørensen.

Fest- og Bryllupssange

leveres billigst fra
Allinge Bogtrykkeri.

Benmel.

Godt, tørt Benmel er til Salg.
10 Kr. pr. 100 kg. Tlf. 79.
Fodermelsfabriken, Nykø

Den fikse Sko

med den gode Pasform faas i
C. Larsens Skotejsforretning, All.

7 Pers. Turistvogn

udlejes billigt.
Tlf. Allinge 53 kan benyttes.
Johs. Marcher.

Gruppe-, Industri-, Portræt-, Interieur-, Sports-, Illustrations-, Heste- og Kreatur-Fotografering

udføres overalt paa Bornholm uden ekstra Vederlag for Befordring.

Kaare Rasmussen.
Tlf. Rønne 526.
Forstørrelser efter gamle Billeder udføres paa egen Forstørrelsesanstalt.

Last- og Personkørsel

udføres.
Karl Christensen.
Tlf. Hasle 99.

Et 4 Fags Hus

er til Salg
Harald Nexø ved Klemens Kirke.

Kofoed & Mortensen
Byggeforretning

Ligkister

Tlf. All. 77 ■ Tlf. All. 79

Mejeriet Kajbjerggaard.

Fløde-Is af de forskellige Slags anbefales.
ANNANAS — NOUGAT — VANILLE
Udlevering: Søndage til Kl. 9. Helligdage bedes Bestillinger indgivet inden Kl. 6. — Formerne bedes tilbagesendt hurtigst muligt.

Palmehavens nye Parketsal.

Fra og med Søndag den 15. Juni daglig Eftermiddags og Aften-Koncerter samt Dansant.

Skal De reparere ?

Deres Hus eller bygge et nyt Hus ?

— da har vi et stort, velsorteret Lager af Tømmer, Gulvbrædder og Forskallingsbrædder i alle Bredder, Tykkelser og Længder.

Alle vore Brædder er vellagrede og tørre.

Friskbrændt Portland Cement

Mursten, Tagpap og Tagplader sælges til allerbilligste Priser.

Produkten.

Slagteriets Udsalg paa Lindeplads.

Tlf. 45.

Karbonade, Mørbrad og kogt Skinke frisk hver Dag.

Anton Sonnes Byggeforretning

udfører Nybygninger og Reparationer samt alt til Faget henhørende.

Tlf. Allinge 69. P. Petersen.

Strandhotellet

har aabnet Sæsonen og anbefales det ærede Publikum.

1ste Klasses Varer. Moderate Priser.

Aerb. Fr. Bidstrup.

Nu trænger Tagene til Tjære!

Vi har Lager af al Slags Tjære i 1/1, 1/2 og 1/4 Td. til billigste Priser

Produkten.

Sommerkjole=Stoffer

i største Udvalg.

Smukke Mønstre i Crepe	fra pr. m 70 Øre
Bomuldsmouseline, prima Kvalitet	— 88 —
Tobralco, lys- og vaskeægte i mange Mønstre	195 —
Elegante Mønstre i Kunstsilke	— 185 —
Bedste franske Uldmouseliner	— 185 —
Et Parti lys- og vaskeægte Kjole-Bomuldstøj i smukke, lyse, tærnede og sribede Mønstre	fra pr. m 95 og 100 Øre

Magasin du Nords Udsalg

ved Victor Planck, Allinge.

Alle Tryksager

saasom
Regninger, Meddelelser, Konvolutter, Dags-Dato, Vekselsblanketter, Visitkort og Takkekort, Love og Regnskaber, Sange og Salmer, Medlemskort

leveres bedst og billigst fra

Allinge Bogtrykkeri.

Møllers Bogbinderi

Tlf. 865. Chr. Dideriksen, Rønne. Tlf. 865

Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer. I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.

Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

Vin fra 20-50 Øre pr. hel Fl.

Lav Vin af dansk Frugt. Vi har Forhandling af den danske B. B. Vingær. Vi har alle Sorter paa Lager, ligesom vi er velsorteret i Kurveflasker, Glastragte, Gærrør og iøvrigt alt, hvad der skal bruges til Fremstilling af Vin.

Produkten.

Har De fugtige eller kolde Vægge?

Køb da Insuliteplader, som er ganske fortrinlige til alt, baade Beboelseshuse og Udhuse. Vi har Forhandling og Lager af Insuliteplader, og Priserne er meget billige.

Produkten.